

Het Verzameldecreet 2019 voorziet enkele aanpassingen van de Wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen. Hieronder vind je daarvan een overzicht. Daarnaast werden verschillende opschoningen en verduidelijkingen doorgevoerd. Deze worden niet afzonderlijk overlopen.

Voor meer details kan u terecht in het [Verzameldecreet 2019](#) zelf en de artikelsgewijze bespreking in de [memorie van toelichting](#).

- **Digitale atlas**

Wet Onbevaarbare Waterlopen: art. 5

Verzameldecreet 2019: art. 6

In de Wet Onbevaarbare Waterlopen wordt de opmaak van een digitale atlas van de onbevaarbare waterlopen en publieke grachten voorzien ter vervanging van de analoge atlas met de beschrijvende tabellen. De Vlaamse Milieumaatschappij staat in voor de opmaak en actualisatie van de digitale atlas. De details rond inhoud en bekendmaking ervan worden later vastgesteld in een apart uitvoeringsbesluit.

Meer info

De digitale atlas is de vervanging van de atlas met de beschrijvende tabellen zoals voorzien in art. 5 van de Wet Onbevaarbare Waterlopen. De analoge atlas bestaat uit overzichts- en detailplannen met de ligging van de waterlopen en beschrijvende tabellen met onder andere opmetingsgegevens. Deze informatie wordt geactualiseerd en aangeboden als digitaal raadpleegbaar instrument. De provincies leveren de informatie aan voor het opmaken en actualiseren van de digitale atlas voor wat betreft de onbevaarbare waterlopen van 2^e en 3^e categorie en de publieke grachten. De Vlaamse Milieumaatschappij doet dat voor de waterlopen van 1^e categorie en is ook eindverantwoordelijke voor de gehele digitale atlas. In een uitvoeringsbesluit worden de modaliteiten voor opmaak en bekendmaking van de digitale atlas verder uitgewerkt. Tot de bekendmaking van de digitale atlas blijft de analoge atlas met beschrijvende tabellen van toepassing.

- **Bevoegdheidsverdeling beheer onbevaarbare waterlopen**

Wet Onbevaarbare Waterlopen: art. 7

Verzameldecreet 2019: art. 9

De beheerder van de waterloop hangt samen met de categorie waarin de waterloop is gerangschikt. Voor waterlopen 1ste categorie is dat de Vlaamse Milieumaatschappij, voor waterlopen van 2^e categorie de provincie en 3^e categorie de gemeente. De polder- en wateringbesturen zijn verantwoordelijk voor de waterlopen 2^e en 3^e categorie binnen hun ambtsgebied.

De waterbeheerder draagt ook de kosten voor het beheer van de waterlopen. Uitzondering hierop zijn de polder- en wateringbesturen, die de kosten voor het beheer van de waterlopen 2^e en 3^e categorie kunnen terugvragen van respectievelijk de provincie en de gemeente.

Meer info

De indeling van waterlopen in categorieën van beheerders is dezelfde gebleven t.o.v. de huidige Wet Onbevaarbare Waterlopen. Wel werden de taken van polders en wateringen opgenomen in het artikel 4. Hierdoor worden de bepalingen van de wet onbevaarbare waterlopen ook van toepassing voor de polders en wateringen. Hierbij wordt eenduidigheid binnen en buiten de werkingsgebieden van polder en wateringen gecreëerd. De regeling voor de financiering van beheer door polders en wateringen

werd verplaatst van art. 18 naar art. 7 maar is verder conform met de regeling die vroeger werd toegepast.

- **Onderhoud en inrichting**

Wet Onbevaarbare Waterlopen: art. 6

Verzameldecreet 2019: art. 8

Het Verzameldecreet voorziet in de algemene term onderhoud in plaats van wat voorheen de gewone ruimings-, onderhouds- en herstellingswerken werd genoemd.

Verder verdwijnt de onderverdeling tussen buitengewone werken van verbetering en buitengewone werken van wijziging zoals deze was voorzien in de artikelen 10 e.v., en wordt voortaan de term inrichtingswerken gebruikt.

Meer info

Vroeger werd er vanuit gegaan dat alle plantengroei, bomen,... uit de waterloop verwijderd moest worden. Nu wordt de aanpak afhankelijk van de lokale situatie volgens de doelstellingen van het decreet integraal waterbeleid en in afstemming met andere waterloopbeheerders en betrokkenen zoals natuur en erfgoed.

Bij werken van verbetering lag de focus op een verhoogde afvoer, wat in tegenstelling is met de opvattingen in het moderne waterbeheer waarbij het principe vasthouden-bergen-afvoeren toegepast wordt. Hierbij wordt maximaal gestreefd naar het infiltreren en vertraagd afvoeren van water om problemen inzake wateroverlast en verdroging brongericht aan te pakken.

- **Machtigingen**

Wet Onbevaarbare Waterlopen: art. 12

Verzameldecreet 2019: art. 15

Beheer, onderhoud en inrichting van een onbevaarbare waterloop zijn de verantwoordelijkheid van de waterbeheerder. Soms is het wenselijk of noodzakelijk dat een derde werken uitvoert. Voor alle werken door derden moet een machtiging verkregen worden van de bevoegde waterbeheerder. Dit kan ook onder de vorm van een gunstig advies in het kader van een omgevingsvergunning. De constructies (bruggen, op, in of over de onbevaarbare waterlopen worden onderhouden en hersteld door degenen aan wie ze toebehoren. De waterbeheerder blijft verantwoordelijk voor de waterafvoer.

Meer info

Voorheen moest een machtiging verkregen worden van de Vlaamse Milieumaatschappij voor ingrepen aan waterlopen van eerste categorie en van de deputatie van de provincie voor waterlopen van tweede en derde categorie. Het Verzameldecreet 2019 voorziet in de vervanging van art. 12 van de Wet Onbevaarbare Waterlopen en bepaalt dat elke waterbeheerder voor werken aan de waterlopen in zijn beheer zelf de machtiging verstrekt. Voorbeelden van werken door derden zijn de aanleg van een brug over een waterloop of de aanpassing van een stuwconstructie (bvb. ter hoogte van een watermolen).

Om administratieve lasten te beperken is een integratie in de omgevingsvergunning voorzien, mits de beperking dat het gebruik van het openbaar domein precair is en de machtiging in tegenstelling tot de omgevingsvergunning die in principe eeuwigdurend is, door veranderende omstandigheden steeds herroepen kan worden. Daarnaast blijft art. 9§2 ten alle tijden van toepassing, waarbij instructies van

de waterbeheerder in het kader van het functioneren van constructies steeds opgevolgd moeten worden. De waterbeheerder kan ook de voorwaarden van het stuwrecht wijzigen in het algemeen belang.

- **Bedding van de waterloop**

Wet Onbevaarbare waterlopen: art. 16

Verzameldecreet 2019: art. 18

Het Verzameldecreet 2019 vervangt het artikel 16, handelend over de eigendom van de bedding. Met deze wijziging worden een aantal zaken verduidelijkt in verband met het statuut van de waterloop. Er wordt uitdrukkelijk voorzien dat de bedding deel uitmaakt van het openbaar domein van de waterbeheerder. Er wordt herhaald dat de bedding wordt geacht eigendom te zijn van de waterbeheerder. Dit vermoeden is weerlegbaar, ook d.m.v. erfdiensbaarheden kan de watervoering verzekerd worden.

Meer info

Een onbevaarbare waterloop die wordt afgeschaft maakt geen deel meer uit van het openbaar domein. De aangelanden worden hierover geïnformeerd en kunnen, indien ze beschikken over een geldige eigendomstitel en mits betaling van de meerwaarde, het volle eigendomsrecht opeisen. Valt de bedding droog, dan blijft de regeling bestaan waarbij de aangelanden de gelegenheid krijgen om de bedding aan te kopen.

- **Handhaving**

Wet Onbevaarbare Waterlopen: art. 20

Verzameldecreet 2019: art. 22

Het Verzameldecreet 2019 maakt de milieuhandhavingsinstrumenten zoals voorzien in titel XVI van het decreet algemene bepalingen milieubeleid van toepassing op de Wet Onbevaarbare Waterlopen.

Meer info

De verwijzing naar de politiestraffen in art. 20 van de Wet Onbevaarbare Waterlopen wordt vervangen door het milieuhandhavingsdecreet (titel XVI uit het decreet houdende algemene bepaling van het milieubeleid). De in art. 22 opgenomen handhavingsregels worden hiermee overbodig.

Door deze wijziging wordt het mogelijk om voor de handhaving van de bepalingen uit de wet onbevaarbare waterlopen de instrumenten van het milieuhandhavingsdecreet zoals raadgeving, aanmaning, bestuurlijke maatregel,... toe te passen.

- **Onttrekking water uit onbevaarbare waterlopen**

Wet Onbevaarbare Waterlopen: art. 23bis

Verzameldecreet 2019: art. 25

Het Verzameldecreet 2019 voegt een artikel 23bis toe aan de Wet Onbevaarbare Waterlopen waarin de uitwerking van een uitvoeringsbesluit is voorzien om de modaliteiten rond watercaptatie uit te werken en de omstandigheden te bepalen waarbij het onttrekken van water uit onbevaarbare waterlopen en publieke grachten al dan niet toegelaten is.

Meer info

Momenteel is voor het gebruik van water uit onbevaarbare waterlopen de regeling uit het burgerlijk wetboek (art. 644 en 645) van toepassing. Deze artikels bepalen dat aangelanden van onbevlotbare en onbevaarbare waterlopen het voorbijlopende water mogen gebruiken voor de bevoeding van hun eigendommen maar dat de hoeveelheid water tussen die aangelanden billijk verdeeld moet worden. Uit de periodes van tijdelijke waterschaarste van de voorbije jaren blijkt dat er nood is aan duidelijkheid en de mogelijkheid om captatie te beperken dan wel te verbieden. Deze bepalingen worden uitgewerkt in een uitvoeringsbesluit.

- **Publieke grachten**

Wet onbevaarbare waterlopen: art. 23ter

Verzameldecreet 2019: art. 26

Het Verzameldecreet 2019 voegt in de Wet Onbevaarbare Waterlopen een artikel toe rond de publieke grachten. Dit zijn grachten waarbij de gemeente het beheer overneemt in plaats van de eigenaars en gebruikers, vanuit het oogpunt van het algemeen belang. De polder- en wateringgrachten, waarbij de polders en wateringingen instaan voor het beheer, worden wat betreft naamgeving, procedures en bepalingen gelijkgeschakeld met de publieke grachten. Ten behoeve van het beheer van deze publieke grachten kan de gemeente dan wel de polder of watering een erfdiensbaarheidszone opleggen tot 5 meter.

Meer info

Het Verzameldecreet introduceert in art. 23ter van de Wet Onbevaarbare Waterlopen de term publieke gracht. Eerder werd in het Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van hoofdstuk IIter van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging regelgeving opgenomen rond grachten van algemeen belang. Het Verzameldecreet 2019 integreert deze wetgeving nu in de Wet Onbevaarbare Waterlopen. De grachten van algemeen belang en de polder- en wateringgrachten worden gelijkgeschakeld en vallen onder de noemer publieke gracht, wat voor een vereenvoudiging van de wetgeving zorgt.

De overname van het beheer door een gemeente of polder- of wateringbestuur kan nuttig zijn voor grachten waarvan het belang het louter plaatselijke overheerst, bv. in het voorkomen van wateroverlast door een goed onderhoud te verzekeren. De erfdiensbaarheden in het kader van onderhoud en herstel kunnen in functie van de plaatselijke toestand en noodzakelijkheid worden opgelegd.

Voor nieuwe publieke grachten wordt steeds een openbaar onderzoek georganiseerd. De bestaande grachten van algemeen belang zijn al in openbaar onderzoek geweest en gaan zo over op publieke grachten. De polder- en wateringgrachten krijgen via de opmaak van de digitale atlas het statuut van publieke gracht krijgen.

- **Algemeen reglement of uitvoeringsbesluit**

Het Verzameldecreet 2019 introduceert in de Wet Onbevaarbare Waterlopen op meerdere plaatsen een verwijzing naar een uitvoeringsbesluit waarin verdere bepalingen opgenomen worden over het beheer van en de toegankelijkheid tot onbevaarbare waterlopen en grachten. Onder meer de uitwerking van specifieke bepalingen rond afrastering of beplanting langsheen waterlopen, nadere regels inzake peilbeheer, .. kunnen in dit uitvoeringsbesluit opgenomen worden.

Meer info

Momenteel zitten heel wat concrete bepalingen m.b.t. het waterbeheer vervat in politiereglementen. Er is een algemeen politiereglement, maar daarnaast ook provinciale politiereglementen. Verder is er ook politiereglement voor de polders en wateringen. De bedoeling is om bepalingen die momenteel opgenomen zijn in de verschillende politiereglementen (onder meer met betrekking tot afrastering, bomen naast waterlopen,...), éénduidig vast te leggen in een uitvoeringsbesluit.

Daarnaast zijn ook de maatschappelijke vragen m.b.t. waterlopen toegenomen. Zo is er een verhoogde vraag voor recreatie (bvb. kanovaren). Met dit artikel wordt de mogelijkheid geboden om hiervoor gepaste bepalingen uit te werken.